

Hvør var lagna norðbúgva í Grønlandi?

Áhugaverd framsýning um norðbúgvannar í Grønlandi lat seinasta mánadag upp í holl læraraskólans. Opið er hvønn dag frá kl. 15 til 21

Seinasta mánadag opnaði á læraraskólanum áhugaverd framsýning um teimum lutum ið funnir eru við útgrevstrum í gomlum norðbúgvatoftum í Grønlandi. Hesir nomu land í Grønlandi um ár 985, og var tað Eiríkur Reyði ið var gjørdur útlagin úr Íslandi, ið fyrstur var at seta búgv har, sonur hansara var hin viðagitni Leivur Hepni, ið var fyrsti hvíti maður í Amerika.

Eiríkur Reyði búsettist við Julianeháb leiðina, og varð bygd hansara nevnd Eysturbyggðin, longuri norði búsettist aðrir um Godthábs leiðina og var henda bygd kallað Vesturbyggðin. Grønlandingar sum teir verða nevndir í bókum og skjólum frá teirri tíðini, búðu í Grønlandi frá 985 til langt inn í 1400 árinu tá ið sambandið við teir varð mist. Okkurt um ár 1500 er neyvan nokur norðmenn menniskja á livi í Grønlandi.

Hvør var nú lagna norðbúgvanna í Grønlandi, ið búðu har í nærum 500 ár, ikki í fátækadømi og neyð sum nógv halda, men sum mógvandi bøndur í fruktugóðum landi.

Tað er hesa gátuna og sjálvsagt eisini av áhuga fyrri dagligu livi teirra ið má hava verið tað sama í øllum norðan-

landum um hesa tíðina, ið fornfrøðingarnir hava roynt at loyst við útgrevstrum teirra í Grønlandi, og sjálvt um hetta ikki er eydnast teimum fult út, tí nógv eru gitingarnar enn um lagnu teirra, so er so nógv áhugavert um liv teirra og teirra samband við útheimin komin fram, at útgrevstrarnir fleirfalda vitan okkara um ættarfrændar okkara í Grønlandi.

Hvat ella hvør var teimum nú at bana? Mangt hevur verið gitað: Eskimoar hava týnt teir, enskir sjórenarar hava herjað, teir fingi ongi børn,

teir fluttu til Amerika ella Europa, blandaðu seg við Eskimoarnar, farmasiglingin sveik, veðurlagið versnaði, húsdjórini doyðu av hungri og tessvegna eisini búfasta fólk. Men nokk um tað, Grønlandingar høvdu kortini nógv strangari lívskor enn norrønu ættarfrændir teirra, gloymdir í einum fjarskotnum landi. Eitt ella tvey ribbingsvár og eitt ella tvey skerpingssummar saman kunna hava verið ið nóg mikið til at týna tíðina.

Seinasta ið við vissu er frætt frá grønlandingum, hava nakrir íslendingar ið vóru staddir í Grønlandi sagt okkum frá: 16. september vóru teir bodnir í brúðleyp í Hvalsoyarkirkju. »Nógv fólk var í kirkju«, verður sagt í brævi frá tveimum grønlandskum prestum. Íslendingarnir fóru úr Eysturbyggðini 1410 og bóru hesi tíðini til Íslands og Noregs.

Síðani er alt tøg, vit kunnu bert gita.

311 spurningar til ráðharrar

Í FÓLKATINGSINS SPYRJITÍMUM VÓRU Í FÓLKATINGS-
ÁRINUM 1967/68 SETTIR FRAM 311 SPURNINGAR TIL RÁÐ-
HARRARNAR — HETTA ER REKORD

Í mun til árið frammanundan var hetta ein 50 pst. hekking av fyrispurningunum.

Talið av spyrjarum var 118 móti 84 árið fyrri. Javnaðarflokkurin hevði flestu fyrispurningarnar — 113 í tali. Millum teir, ið spurdu, hevði ein fólkatingsmaður 15 og ein annar 10 fyrispurningar.

Heldur ikki í ár trýtur við

spurningum. Frá byrjan fólkatingsársins 1. oktbr. og fram til 22. jan. í ár, eru settir fram 118 fyrispurningar.

69 ferðsludripin

Í januar mánaði í ár vórðu 69 fólk dripin í Danmark av ferðsluavsluttum, 833 komu álvarsliga til skaða, meðan 768 fingi lættari snuddir.

Ísland og EFTA

A EFTA-FUNDI Í GENEVE 23. JANUAR GREIÐI ÍSLANDSKI HANDILSMÁLARÁÐHARRIN GYLFI GÍSLASON FRAYNSKJUM ÍSLENDINGA Í SAMBANDI VIÐ UPPTØKU Í EFTA

Gíslason legði dent á hesi høvudsjónarmið í sambandi við limaskap í Efta,

at Ísland beinanvegin fekk lut í tollfria marknaði Efta-landanna.

at Ísland fær 10 ár at minka um og avtaka verjutollin.

at handilin innan Efta-landini við fiskavørum skjótast verður tollfriur eins og handilin við idnaðarvørum. Ísland fær beinanvegin betri umstøður at selja fisk, fyrst og fremst sølu av tollfrium fiskaflokkum til Bretland.

at limaskapurin verður at

tryggja Íslandi betri líkindi at útbýggja útflutningsidnaðin.

at Ísland fær betri líkindi til sølu av seyðakjøti í Norðurlandum.

at Ísland sleppur at varðveita handil sín við Sovjetsamveldið.

Nýggjur flokkur í Grønlandi

Annar av grønlandsku fólkatingsmönnum, Knud Hertling, fer í mars mánaði til Grønlands at stovna ein nýggjan flokk — ein moderatan vinstrasinnaðan flokk.

70 pst. øking av klippfiskaframleiðsluni

Íslendingar framleiddu í fjør 36.000 tons av klippfiski móti 21.000 tons um í 1967. Hetta er øking uppá 70 pst.

Ein av orsøkunum til hesa øking var, at turffiskasalan til Nigeriu steðgaði heilt. Tí varð so mikið meira turka til klippfisk.

Tað hevur eydnast íslendingum at selja meginpartin av hesari framleiðslu.

Eitt sindur burtur úr eini ferð í SOVJETTSAMVELDINUM

eftir E. REINERT

(Framhald)

Tað er ikki bert tey útlendsku ferðafólkini í Moskva sum vitja Kreml. Fólk úr øllum Sovjet koma higar — kanska mest fyrri at siggja Lenin balsameraðan. Men tað tekur langa tíð. Fyrst mugu tey standa ella ganga í »ko« sum kann vera upp til tveir kilometrar long. Fólk biða í tolni í fleiri timar. Men eru fleiri ferðafólk saman og hava tey umvisara við sær, sleppa tey undan at stilla upp aftast í »kóin«.

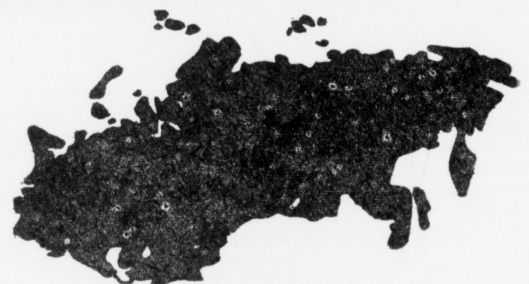
Vit komu sostatt retteliga skjótt innar í mausoleið. Tað gongur ein javnur streymur av fólk allan dagin framvið glaskistuna har Lenin liggur. Frá útgöngini gongur gotan til gravarnir við Kremlmúrinn. Her liggja Sovjetheitar frá stríðnum undir kommunistisku kolvellingini og seinri. Millum hesar ein amerikanari. Her vaksa tró og fólk hava borið blómur á fleiri gravir. Ein standmynd er fyrri endan á næstan øllum grövnum. Stalin hevur kortini onga st. mynd fingið. Henda dagin v. ru har er ein einkult

nyhentað rósa lögð á leiðið. Eg fer vordid fornulitir — eisini veseladomið, sum gjordi munin millum hogan og lagan enn stórri, er bert søgulig minnir á forngripagoymslum. — Í dag er tað maskinöldin, ið valdar í Ruslandi og setur sin dām á alla framleiðslu.

Í dag eru fleiri gøtur so breiðar í Moskva, at tiggju bilar kunnu koyra lið um lið báðar vegir í senn. Nú er ikki hetta neyðugt í dag, tí ferðslan er litið í mun til fólkatalið, tá bilar eru dýrir í Sovjet. Men Moskva ger seg til fyrri at taka í móti bilum. Fleiri av teim gomlu býarportunum eru rivnir niður uttan fyrirlit, og nú reisa háhús seg av jarni, glasi og betong, har fyrr gomul hús við sniði frá tsartíðini stóðu. Moskva fór annars heilt illa undir krígunum. Eitt týskt herlið kláraði at treingja tvortur iðgjøgnum allar tær russisku byrgingarnar, men tá teir best vóru komnir inn, um, vóru teir skotnir niður av fólk sum arbeiddu á verksmiðjunum. Undir krígunum bóru øll vápn. Minnisvarðar standa uttan fyrri býin sum visa hvussu langt týsku stríðsvagnarnir náddu.

— eisini vordid fornulitir — eisini veseladomið, sum gjordi munin millum hogan og lagan enn stórri, er bert søgulig minnir á forngripagoymslum. — Í dag er tað maskinöldin, ið valdar í Ruslandi og setur sin dām á alla framleiðslu.

Í dag ferðast fólk landanna millum meir enn nakrantíð áðurn í søguni. Tað tekur ikki langa tíð, at flúgva undan einum illsligum vetradeigi í norður atlantshavinum og suður í sólskinslond við Afrikastrondur. Tað tykist sum fólk ikki kunnu hugsa sær betri tilveru enn at liggja og remba sær á hvítum sandi, meðan sólin skínur á magan. Norðbúgar sum hava overvað seg og fingið finar »stress-sjúkur«, soka sær heilsu bót í teim fáu paradisum sum enn skulu vera til. Og so er sagt og skrivað, at ein og hvør sum eigur pengar, kann fáa lut í hesum paradisi, har sleiskir tenarar ganga fólk til handa og skoyta tí ferðandi leti fyrri litið og lætt. Ein og hvør sum er dögur heima við hús, kann sita sum ein kongur suðuri í sólini og veitra við hondini so fær hann skutilsveinar. — Í so máta er Moskva einki Mekka

— tey sum bórðreiða fyrri gestum har »eysturi hava ongar bráðskund. Líkindi til stórmanliv eru ring. Eingin leggur í at tú ert rikur. Tað er betri at hava nógv tol enn nógvan pening á russiskum restaurantum. Tú fær tað tú biður um, men við tí ferð tenararnir halda er hóskaði — og tá satt skal sigast, so hava teir ikki somu ferð sum russisku mánarakettirnar. Tann sum er argur eftir luksus og líkist á at spæla ríkiskroppur, skal ikki ferðast í Ruslandi. Tá var tað betri um hann hevði lærdóm, tí vísind hava russar virðing fyrri.

Tað var fyrsta kvöldið vit sótu og biðaðu eftir nátturða. Lagið var heldur vánaligt hjá teim flestu. Skorurin tyktist at vera serliga ringur hjá fimmdønum sum sótu við bórðið yvir av mær, og sum eg ætlaði vóru mógvandi menn og ikki vanir við hetta lívið. Teir